

AJANKOHTAISTA SUOMEKSI

2021-09-11

Programmanus

av Heidi Liekola

Moikka ja tervetuloa kuuntelemaan ruotsinsuomalaisille yläkoululaisille suunnattua UR:n ohjelmaa *Ajankohtaista suomeksi*. Minä olen Heidi Liekola ja tämän ohjelman teemana on suomen kielen slangi seuraavin aihein:

Ruotsinsuomalaisen ja suomalaisen slangin erot
Ja helsinkiläisnuoret puhuvat vedekieltä

Ruotsinsuomalaisen ja suomalaisen slangin erot

Slangi on kielenmuoto, jonka sanat ja tyyli poikkeavat yleiskielestä. Nuorten kieli muuttuu nopeasti ja paikallisesti, ja alakulttuureissa on oma slanginsa. Suomen kielen väitöskirjatutkija Olli Kuparinen Tampereen yliopistosta kertoo, että englannista lainataan paljon sanoja suomen slangiin. Ruotsinsuomalaisille Helsingin slangin ymmärtäminen voi olla silti haastavaa:

Olli Kuparinen, suomen kielen väitöskirjatutkija

No Helsingissä tietysti paljon lyhennetään sanoja, että sen takia voi välillä olla vaikeata. Mut sitten tietysti Helsingissä on sanastossa paljon jälkiä Ruotsista, se voi toisaalta taas helpottaa ehkä jossain määrin.

Myös kielitausta vaikuttaa slangiin. Ruotsinsuomalaisten nuorten monikielisyttä tutkinut Itä-Suomen yliopiston apulaisprofessori Jaana Kolu kertoo näin:

Jaana Kolu, apulaisprofessori

Ruotsinsuomalaisilla on sitten omat slangisanat niinku ”festi”. Tavallinen tapa, mikä on ollut aina, että lisätään sinne se ”I” sanan perään, niin sieltä sitten saadaan sitä suomalaista sävyä siihen sanaan. Eli suomen kieli voi toimia niin kuin slangisanana ihan kuin englantikin siellä nuorten kielen puheessa. Nuoret ottaa toistensa kielistä sanoja, vaikka he eivät itse sitä kieltä osaisi. Että se on niinku semmonen tapa myöskin, että kuulutaan samaan porukkaan.

Helsinkiläisnuoret puhuvat vedekieltä

Helsingin kielilukiota käyvät Ella ja Yasmin antavat toimittaja Matilda Peltoselle esimerkkejä käyttämistään slangisanoista:

Ella Beyli *No spora eli raitiovaunu. Ja me käytettiin ainakin jossain vaiheessa tosi paljon ”leija”-sanaa. Sillain et on vaik hienonnäköinen, sanotaan vaikka asu jollakin päällä. Ja mitä muuta me käytetään?*

Yasmin Farrah *No mul tulee ainakin sillee mitä mä sanon tosi paljon, sillee et ”hiffaatsä” et ymmärrätsä?*

tyyli
stil
yleiskieli
standardspråk
paikallinen
lokal
alakulttuuri
subkultur
väitöskirjatutkija
doktorand
lainasana
låneord
haastava
utmanande
sanasto
vokabulär
jälki
spår
monikielisyys
flerspråkighet
sävy
ton
porukka
gäng, grupp

spora, raitiovaunu
spårvagn
leija (kehu esim
hienosta/erikoisesta
vaatekappaleesta
beröm, (skryt)
hiffaatsä
förstår du
Sekotattekste
(sekoittatteko te)

Matilda Peltonen Sekotattekste jotain muita kieliä sitten myös?

Ella Beyli Nykyään aika moni sanoaa ”vamos” eli espanjaksi mennään. Se on aina silleen no niin ”vamos”, mennään nopeesti johonkin, että hopihopi tai tolleen niinku. Sitä kyllä käytetään.

Sitten keskustelu kääntyy eräänlaiseen vanhaan slangimuotoon, vedekieleen, jota kaverukset puhuvat usein keskenään.

Ella Beyli Se on sellanen yks ns. salakieli, joka keksittiin 1960-luvulla ehkä, Helsingissä. Se oli niinku lasten leikkikieli. No sitä ei tunnista, jos ei osaa puhuu sitä. Mut se on aika yksinkertainen se rakenne. Niin me puhutaan Yasminin kaa, jos ei me haluta et joku ymmärtää vaik koulussa, et mitä me puhutaan.

Mut huomaa sit, et vanhemmat ihmiset, et noin 50–60 vuotiaat sit osaa sitä myös. Meillä on tullu sellaisia hauskoja tilanteita, kun me ollaan jossain kauppakeskuksessa puhuttu sitä, ja sit joku nainen on kävellyt ohii, et ”ai tekin puhutte vedekieltä”.

Yasmin Farrab Puhutaaks me sitä...?

Ella Beyli ja Yasmin Farrab Veimode vetamide veeluukude? Jne...

Matilda Peltonen Mitä te sanoitte?

Yasmin Farrab Me sanottiin et moi mitä kuuluu?

Ella Beyli Ja mä vastasin et mulle kuuluu hyvää ja et tää on vähän jännittävää tässä tilanteessa.

Matilda Peltonen No miten sitä vedekieltä puhutaan?

Ella Beyli Se on niinku sillain et ottaa sanasta kaks ekaa kirjainta pois ja lisää siihen V ja E eteen. Ja sit vaan sanoo sen sanan loppuun ja laittaa ne kaks ekaa kirjainta sinne sanan jälkeen ja lisää vielä D ja E sinne. Sanotaan vaik et moikka on ”veikkamode”.

Matilda Peltonen Mut siis miten te pystytte noin nopeesti siirtelemään niitä kirjaimia?

Yasmin Farrab Emmä tiiä. Se vaan tuli, aluks me kuultiin vaan frendeiltä. Sit sitä vaa oppi luonnostaan. Eka me harjoiteltiin puhelimessa, snapissa ja tälleen puhuu. Sit se vaan tulee luonnostaan.

Matilda Peltonen Sanokaa vielä jotkut terveiset Ruotsiin vedekielellä?

Ella Beyli ja Yasmin Farrab Verveisiä te devenne side...jne.

blandar ni
hopihopi
sätt fart, skynda dig
salakieli
hemligt språk
keksiä
bitta på, uppfinna
tunnistaa
känna igen
yksinkertainen
enkel
rakenne
struktur
vaik' = vaikka
här: till exempel
et' = että
att
sit = sitten
sedan, dessutom
puhutaaks =
puhutaanko
ska vi prata
tää = tämä
det här, den här
jännittävä tilanne
spännande / pirrig
situation
ottaa pois
ta bort
lisätä
lägga till
eteen, ennen
före
jälkeen
efter
siirrellä, siirtää
flytta, röra
Emmä tiiä = en
minä tiedä
Jag vet inte
Frendit = kaverit
vänner, kompisar
snapissa
på snapchat
luonnostaan
naturligt

Tässä tämän kertaiset aiheet. Kiitos, että kuuntelitte!